

КИРИЛЕНКО В.Г.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

КИРИЛЕНКО В.Г.

**ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:
ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ ТА
СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ**

1

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

КИЇВ-2024

УДК 159.97:88я73

Рецензент(и):	
Наталія КУЧЕРОВСЬКА	<i>кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму КНЛУ</i>
Світлана БАБАТІНА	<i>кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму КНЛУ</i>
Анастасія РОЗКА	<i>директорка Інклюзивно-ресурсного центру №5 Оболонського району м Києва</i>

Валентина КИРИЛЕНКО (2024) Інклюзивна освіта: психолого-педагогічний та соціальний аспекти: навчальний посібник. Для студентів спеціальності 053 Психологія, 014 Середня освіта, 231 Соціальна робота. вид. 2, змінене і доповн. Київ : Вид. Центр КНЛУ. 239 с.

В навчально-методичному посібнику подані матеріали теоретичної складової курсів з організації інклюзивного освітнього процесу в освітніх закладах, робота з якими дозволить студентам теоретично та практично оволодіти змістом відповідної навчальної дисципліни. Матеріали відібрані та систематизовані відповідно до стандарту вищої освіти на основі вимог до обов'язкового змісту та рівня підготовки викладачів іноземної мови, психологів і соціальних працівників. Теоретичний виклад лекційного матеріалу наповнений схемами, поняттями та коментарями. Апробація матеріалів відбувалася 2021-2023 рр.

Для полегшення сприйняття навчального матеріалу в другому розділі представлено матеріали для семінарсько-практичних занять: перелік тем семінарських занять, питань та рекомендацій до підготовки до семінарських занять, список рекомендованої літератури, питань до модульної контрольної роботи, поточного та підсумкового контролю.

В посібнику в додатках представлені відповідні навчальні програми курсів.

Посібник призначений для студентів, викладачів, практиків, психологів, соціальних працівників, педагогів. В той же час він буде корисним й для асистентів педагога та спеціалістів, які працюють з дітьми з ООП та тих, хто хоче поглибити знання з питань інклюзивної освіти.

Друкується за рішенням Вченої ради Київського національного лінгвістичного університету

ЗМІСТ

Зміст	3
Пояснювальна записка	4
Методичні рекомендації для викладачів «Інклюзивна освіта: психолого-педагогічний та соціальний аспекти»	7
Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти з вивчення курсу	11
Опис можливостей вивчення курсу студентами з ООП та обмеженими можливостями здоров'я	13
Особливості вивчення курсу у ситуації дистанційного навчання	15
Навчальний контент	
Зміст лекційного матеріалу	17
Плани та тематика семінарсько-практичних занять для психологів і спецосвіти	143
Плани та тематика семінарсько-практичних занять для спеціальності середня освіта	159
Система модульно-рейтингового контролю знань та умінь студентів з курсу	171
Вимоги та оцінювання знань студентів заочної форми навчання	185
Рекомендована література з курсу	187
Додатки	189

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність підготовки посібника з загальною назвою «Інклюзивна освіта: психолого-педагогічний та соціальний аспекти» обумовлена зростанням числа здобувачів освіти різних освітніх рівнів та різних спеціальностей, які бажають засвоїти основи інклюзивної освіти. Майбутні психологи обирають ВК «Психологія інклюзивної освіти», майбутні соціальні працівники вивчають як основну компоненту курс – «Основи інклюзивної освіти», як обов'язкова компонента курс «Інклюзивна освіта: психолого-педагогічний аспект» вивчається й майбутніми викладачами іноземного мови здобувачами вищої освіти КНЛУ.

Разом з тим, актуальність підготовки посібника саме в такому форматі зумовлена й стрімким зростанням кількості осіб з інвалідністю та осіб, які потребують особливих додаткових освітніх умов. А створенням таких умов в інклюзивному середовищі має займатись саме психолог, педагог і соціальний працівник, які й забезпечать реалізацію можливостей не тільки здобути освіту, а й реалізувати отримані знання в різних галузях господарства особам різного віку з обмеженими можливостями. Включення людини з інвалідністю в соціум потребує від останнього усталених умов для розвитку інклюзивного середовища.

Посібник орієнтований на підготовку спеціалістів окремих соціономічних професій до діяльності в інклюзивному освітньому середовищі, а викладання відповідних курсів займає важливе місце у підготовці цих спеціалістів в бакалавраті та магістеріумі. Її викладання спрямоване на формування у студентів уявлень про психологічну, педагогічну й соціальну роботу в інклюзивному освітньому середовищі з різним рівнем освіти та соціальне обслуговування такої категорії здобувачів освіти.

Ефективність навчання дітей з відхиленнями в розвитку залежить від створення спеціальних освітніх умов, адекватних особливостей розвитку дітей та їх спеціальними освітніми потребами. Інклюзивна освіта в умовах сьогодення є пріоритетним в системі освітньої діяльності з дітьми з відхиленнями у розвитку.

Цей посібник дозволяє поглибити та розширити знання та уміння студентів в роботі зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами (ООП). Він складається з таких елементів:

Програми лекційних та семінарсько-практичних занять, що включають питання, які будуть розглядатись, їх зміст та навчальний ресурс: літературне забезпечення, мультимедіа та електронний ресурс.

Методичних рекомендацій для викладачів та студентів, які містять поради і пояснення для оптимально позитивної організації освітнього процесу при вивченні даних курсів.

Банку контрольних завдань та питань з курсу, що представляється різними за рівнем складності практичними завданнями та теоретичними питаннями, логічними задачами, що дозволять поглибити та розширити теоретичний матеріал з кожної представленої теми. Подаються авторські практичні матеріали, які можна використовувати для виконання завдань.

Питань до заліку, що є підсумковим контролем засвоєння студентом компетенції в галузі знань системи навчання дітей з ООП в інклюзивному класі.

Тематика рефератів, в якій відображено найбільш актуальні та значущі проблеми сучасної інклюзивної освіти та **завдань**, спрямованих на перевірку засвоєння питань рекомендованих для самостійного засвоєння студентом.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПОСІБНИКА

Посібник укладено у відповідності до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійної програми підготовки і підпорядкований *мети*: формування у майбутніх спеціалістів системи наукових уявлень про інклюзивне навчання осіб з ООП здійснення їх особистісно-мотиваційної та когнітивно-практичної підготовки до реалізації інклюзивної моделі освіти на різних рівнях системи освіти, набуття студентами компетенції в галузі психологічного супроводу процесу освіти в інклюзивному середовищі.

Завдання:

- формування професійного світобачення та наукового уявлення про зміст інклюзивного навчання;
- формування уявлення про загальні тенденції розвитку інклюзивної освіти в світі та в Україні;
- формування практичних навичок та умінь визначати зміст, методи та оптимальні структурно-організаційні форми здійснення психологічної професійної діяльності в освітніх закладах при реалізації програм інклюзивної освіти та психологічного супроводу процесу інклюзивної освіти;
- формування науково-світоглядних основ особистісного ставлення студентів до осіб з ООП, формування готовності до здійснення діяльності з подолання в соціумі стигматизуючих установок, подолання стереотипного сприймання та ставлення суспільства до осіб з відхиленнями у психофізичному розвитку;
- вивчення основних психолого-педагогічних проблем навчання та розвитку учнів в умовах інклюзивного (включеного) навчання; принципів організації освітнього середовища та розробка розвивальних освітніх програм;
- знайомство студентів з методиками оцінки ефективності організації освітнього середовища та діяльності учасників освітнього процесу в інклюзивному просторі;

- ознайомлення з спеціальними методами, у тому числі інноваційними, проектування індивідуальної освітньої траєкторії учнів і інклюзивному просторі;
- практичне засвоєння сучасних технологій розробки освітніх програм для осіб з ООП, які навчаються в інклюзивних класах;
- формування навичок ведення науково-дослідницької та науково-методичної діяльності в інклюзивному просторі.

Місце курсу в професійній підготовці представників соціономічних професій.

«Інклюзивна освіта: психолого-педагогічний аспект» є базовим посібником для підготовки представників соціономічних професій спеціальностей «Психологія», «Соціальна робота», «Середня освіта». Навчальний посібник дозволяє отримати знання про інклюзивне навчання дітей з відхиленнями у поведінці та аномаліями розвитку, що слугуватиме основою для роботи з такою категорією дітей.

Передумовами успішного оволодіння дисципліною «Психологія інклюзивної освіти» є вивчення таких дисциплін як «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Психологія здоров'я», «Клінічна психологія», «Патопсихологія», «Нейрофізіологія» та інші для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 Практична психологія; а для здобувачів освіти за спеціальністю соціальна робота – «Консультування в соціальній роботі», «Спеціальна педагогіка і спеціальна психологія», «Методика викладання соціальної роботи», для майбутніх викладачів іноземної мови є засвоєння таких курсів як «Психологія», «Педагогічна та вікова психологія».

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ

«Інклюзивна освіта: психолого-педагогічний аспект» як навчальний посібник поєднує в собі наукові знання з різних наук: дефектології, педагогіки, загальної психології, психології аномального розвитку, вікової психології, конфліктології, соціології та інших, без аналізу яких неможна визначити зміст певного педагогічного, соціального та психологічного явища. Тому, ситуація та обставини, що склались дозволяють виділити каркас для розвитку наукової теорії, що дозволить розкрити коло проблем, які відносяться до компетенції даного курсу, дозволить розширити принципи та теорії, якими можна користуватись при дослідженні певних явищ в галузі освіти осіб з вадами у психофізичному розвитку: психологічна, соціальна, педагогічна діагностика, консультування, організація різних видів допомоги та інше.

Основними видами аудиторних занять з курсів є лекції, семінари, консультації. Важливими видами навчальної роботи студентів можуть бути і науково-дослідна робота, і підготовка есе, рефератів.

Колоквіум є різновидом навчальних занять, які проводяться у вигляді бесіди у та у вигляді наукового зібрання з обговоренням доповідей за обраною тематикою і передбачає контроль за певною темою (чи темами), що винесено на високий рівень самостійного опрацювання. Його метою є відстеження рівня засвоєння знань окремої теми (чи тем) кожним студентом.

Есе – це персоніфікований самостійний творчий спосіб реагування на заявлену навчальну проблему чи тему, який передбачає активність та креативність студента у виконанні поставленої навчальної задачі, через результат самоаналізу, рефлексії досягнутих результатів у спірному, суперечливому питанні.

Логіка викладу матеріалу має відображати бачення автором специфіки досліджуваної проблеми, в якому зазначено предмет дослідження з коротким описом структури та логіки розвитку проблеми, основні положення та аргументацію, результати дослідження та висновки.

Вимоги до оформлення есе – друкований текст не менше 2-4 сторінок у об'ємі 4000-5000 слів формату А4, шрифт Times New Roman, 14 кегль, міжрядкова відстань - 1,5, обов'язкове оформлення посилань на використані джерела, список літератури. Есе подається не пізніше встановленого терміну подачі в друкованому та електронному вигляді.

Проблемна ситуація – сукупність обставин, на фоні яких викладач актуалізує значну подію, пов'язану з протиріччями, що здаються абсолютно не

вирішуваними для людини. Джерелом проблемних ситуацій: професійний досвід, художні фільми, літературні джерела. В межах цієї дисципліни використовується такий різновид проблемних ситуацій як аналіз консультативних випадків, які являють собою короткий опис психолого-педагогічних проблем дитини.

Проект (розробка програми як різновид проекту) розуміється як сукупність навчально-пізнавальних прийомів (дослідницьких, пошукових, проектувальних), які здійснюються студентом переважно самостійно та спрямованих на вирішення особистісно, соціально чи професійно значущих завдань (проблеми) та створення кінцевого продукту – результату перетворення вихідної інформації чи досвіду.

Професійна проба – «занурення» студента в реальні умови професійно-педагогічної діяльності з урахуванням специфіки її змісту, способів та засобів, для отримання досвіду, рішення конкретних педагогічних задач, оволодіння конкретними трудовими діями.

Дайджест – добір уривків з різних наукових чи художніх джерел на певну тематику з курсу через системний аналіз певного теоретичного положення, що розкривають різні точки зору на зазначену проблему, тему, питання та на основі чого зроблені відповідні узагальнюючі висновки.

Засобами навчання є методичні та наочні посібники, таблиці, графіки, схеми, малюнки, презентації. Ефективними способами навчальної роботи можуть бути: проблемно-творчі, дослідно-пізнавальні дії, перевірка та оцінка ЗУН може здійснюватись в ході проміжної, підсумкової атестації студентів.

Поточна перевірка проводиться в рамках навчальних занять з курсу (реферат, тести). Підсумкова перевірка та оцінка проводиться за підсумками всього курсу у вигляді заліку. В результаті оцінювання конкретної відповіді студента слід враховувати декілька аспектів:

- особистісний (як студент навчався протягом семестру);
- педагогічний (дотримання педагогічних та методичних правил, які забезпечують освітній процес та, зокрема, проведення підсумкових видів роботи (МКР, заліку)
- науковий (оцінюється знання питання в педагогічному та психологічному аспектах).

Відповідно до специфіки обраних курсів, викладач має ретельно спланувати семінарсько-практичне заняття, завдання для самостійного вивчення матеріалу, використовувати під час заняття різні методи навчання: вербальні - вказівки та пояснення, дискусії; наочні – схеми, таблиці. Передбачено проведення інтерактивних форм взаємодії студентів під час занять, зустрічі зі спеціалістами з інклюзивного навчання, проведення майстер-класів, поєднання аудиторної та позааудиторної роботи з метою формування та розвитку професійних навичок студентів (проведення «польових» спостережень та обговорення результатів), залучення магістрантів в практику організації власної навчальної діяльності – спільних виступів, виконання групових завдань, само моніторингу формування особистих та професійних умінь.

Мультимедійні технології (ММТ) можливе використання як на лекційних, так і на семінарсько-практичних заняттях. На лекції використовуються тематичні презентації, фрагменти відеозапису лекцій інших викладачів та фрагменти занять студентів-магістрантів проведених під час практики.

Інтерактивне навчання передбачає зворотній зв'язок зі студентами, урахування студентських запитів стосовно змістів запропонованих курсів, способів спільної пізнавальної діяльності та характеру атмосфери взаємодії.

Форми отримання зворотного зв'язку: усне обговорення, письмове анкетування та інші.

Методи отримання зворотного зв'язку: анкетування; шкалювання, метод «Незакінчених речень».

Зразки

Анкета зворотного зв'язку

Дата _____ Назва курсу _____

1. Ступінь моєї зосередженості роботою в аудиторії (оцініть в балах): **1 2 3 4 5 6 7 8 9 10**
Що допомагало мені бути зосередженим навчальною роботою

Що завадило

2. Мої основні помилки в ході заняття:

а) стосовно самого себе _____

б) стосовно групи _____

3. Сьогодні під час заняття я відкрив для себе (зробив висновки, вправи, які допомогли зрозуміти, усвідомити змінити в собі, розібратись _____)

4. На заняттях у мене викликало напругу (неприйняття, роздратування та інше)

5. Я реалізував (ла) себе на заняттях (оцініть в балах):

- на інтелектуальному рівні **1 2 3 4 5**

- на поведінковому рівні **1 2 3 4 5**

6. Побажання _____

Шкалювання

Шкалювання дозволяє з'ясувати установки, позиції навчальної групи стосовно певної навчальної проблеми, питання, чи ситуації. Його можна використовувати при підготовці обговорення дискусійних питань, програм дослідження (курсowego, дипломного та інше).

Інструкція: учасникам пропонується відмітити на шкалі свою думку з зазначено питання:

Ви бажаєте обговорити це питання в мікрогрупах?			Ви бажаєте продіагностувати особливості цього психічного явища в студентській групі?		
Так	Не знаю	Ні	Так	Не знаю	Ні
+	0	-	+	0	-

«Незакінчені речення»

Ця методика дозволяє вивчити особливості ставлення студентів до окремих тем, розуміння навчального матеріалу, діяльності групи, оцінку значущості поданих до розгляду питань та інше. Можна застосовуватись в конкретній ситуації чи темі.

Інструкція: Закінчіть запропоновані речення стосовно роботи в групі:

1. На занятті я зрозумів (ла), що... _____
2. Основним питанням на занятті постало... _____
3. Важким (не зрозумілим) на занятті для мене було ... _____

Бланк зворотного зв'язку до теми

_____ Ця методика дозволяє вивчити особливості ставлення студентів до конкретної теми, розуміння поданого навчального матеріалу та інше.

Інструкція: Дайте відповіді на поставлені питання після пояснення сьогоднішньої теми:

1. Всі питання сьогоднішньої теми, які пояснювались, Вам були зрозумілими:

так не знаю ні

2. Ситуації, які розглядались на занятті, знадобляться мені в практичній діяльності:

так не знаю ні

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у таких формах: навчальні заняття у вигляді лекцій та семінарсько-практичних занять, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи у вигляді різних видів та форм атестації.

Безпосередня організація самостійної роботи студентів здійснюється у два етапи: перший етап – це період навчальної організації студентів, другий етап – період самоорганізації, який передбачає створення особливого режиму навчальної праці, використання раціональних прийомів роботи.

Вивчення навчальних курсів студентами відбувається за допомогою різних форм опанування матеріалом: лекцій, семінарсько-практичних занять, роботи з літературою, з нормативними, методичними та довідниковими матеріалами, написання контрольних робіт, рефератів, есе, тощо.

Лекції (засвоєння теоретичних основ організації інклюзивної освіти, психології здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, та з врахуванням знань з вікової, загальної психології, особистісного розвитку людини на кожному віковому етапі) є найбільш суттєвою формою передачі певного об'єму знань з дисципліни. Сучасна лекція ґрунтується на активній взаємодії викладача та студента, на якій висвітлюються сутність проблематики, робиться акцент на головному. Вона повинна задовольнити запити студента на активізації мислення, мотивуючого, аналізуючого, висновкового характеру. Викладач активізує участь студентів у різних формах її проведення: проблемна лекція з елементами евристичної бесіди, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекції-візуалізації, лекції з опорним конспектуванням, лекція з розглядом конкретних ситуацій. Лекційні заняття проводяться як в традиційній формі з використанням презентацій Power Point (лекція-презентація), так і з використанням інтерактивних форм (лекція-бесіда). На лекції відводиться час для повторення пройденого матеріалу та задаються контрольні питання для оцінки підготовки студентів до заняття.

Семінарсько-практичне заняття – форма навчального заняття спеціально організованої у вигляді дискусії, основними завданнями, якого є поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях та практичних вмінь, заохочення студентів до аналізу активної творчої роботи зі самостійного опрацювання рекомендованої літератури.

Семінарсько-практичні заняття передбачають: поглиблення теоретичних знань, відпрацювання та проведення аналізу клієнтських випадків (робота з кейсами), рольових ігор, використання елементів тренінгу формування навичок, роботу з контрольними питаннями, використання імітаційних вправ. Тематика семінарських занять передбачає перелік питання для обговорення, список літератури для конспектування, тематику рефератів та список літератури. Практична частина заняття передбачає проведення аналізу клієнтських випадків (робота з кейсами), рольових ігор, використання імітаційних вправ. Проведення семінарських занять може відбуватись у формі: розгорнутої бесіди на основі плану; у формі семінарів дискусій, прес-конференцій, круглих столів та диспутів.

Засвоєння курсу передбачає виконання лабораторних робіт, також виконання практичних завдань та рішення задач під час семінарсько-практичного заняття.

ОПИС МОЖЛИВОСТЕЙ ВИВЧЕННЯ КУРСУ СТУДЕНТАМИ З ООП ТА ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗДОРОВ'Я

Навчання осіб з ООП зазначених дисциплін здійснюється з урахування їх психофізичного розвитку, індивідуальних можливостей та стану здоров'я.

При реалізації програми дисципліни в освітньому процесі для задоволення особливих освітніх потреб студентів використовуються сучасні методи електронного навчання і дистанційні освітні технології. В освітньому процесі передбачено використання соціально-активних і рефлексивних методів навчання.

Вивчення дисципліни особами з ООП і особами з інвалідністю передбачає забезпечення поєднання on-line і off-line технологій, а також індивідуальних і групових форм роботи в навчальному процесі, яке буде здійснюватись в дистанційному режимі. За необхідності навчання студентів з інвалідністю та осіб з ОПФМ аудиторні заняття можуть доповнюватись вивченням повнотекстових лекцій, презентацій, відео- та аудіоматеріалів.

Індивідуальні завдання добираються в адаптованих до обмежень здоров'я формах (письмово чи усно, у формі презентацій). Вибір методів навчання залежить від мобільності студента та їх доступності для студентів з інвалідністю чи ОПМ до виконання.

Викладач має ознайомитись з психолого-фізіологічними особливостями студента з ООП, індивідуальними програмами реабілітації. При необхідності здійснюється додаткове обговорення реалізації програми з асистентом студента, тьютором, психологом та іншими фахівцями долучених до освітнього процесу.

Відповідно до методичних рекомендацій МОН при вивченні дисципліни використовуються соціально-активні, рефлексивні методи навчання, технології соціокультурної реабілітації, які дозволять розвинути міжособистісні стосунки з іншими студентами в групі. Добір і розробка навчальних матеріалів відбувається з урахуванням надання матеріалу в різних формах: аудіальній, візуальній. Засвоєння курсу студентами з ООП здійснюється з використанням технічних засобів навчання.

Формами проведення атестації для студентів з інвалідністю проводиться відповідно до індивідуальних особливостей у доступній формі:

- В друкованій або електроній формі (для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату) та зі збільшеним контрастним шрифтом – для осіб з вадами зору, мови, чи слуху;

- методом читання асистентом завдання вголос (для осіб з вадами зору),

Студентам з інвалідністю збільшується час на підготовку відповідей на контрольні питання та в доступній для них формі:

- письмово на папері або набором відповіді на ПК (для осіб з вадами слуху чи мови);

- вибором відповіді з запропонованих варіантів та з використанням послуг асистента (для осіб з порушенням опорно-рухового апарату);

- усно (для осіб з порушеннями зору, опорно-рухового апарату).

Здобувачам освіти з особливими освітніми потребами можуть вивчати дисципліну за індивідуальним освітнім планом в установлені терміни і з урахуванням освітніх потреб. При складанні індивідуального плану передбачені різні варіанти проведення занять: в академічній групі і індивідуально, на дому з використанням освітніх технологій.

Форма проведення проміжної і підсумкової атестації для здобувачів освіти з ООП і осіб з інвалідністю встановлюється з урахуванням індивідуальних психофізичних особливостей (усно, письмово на папері, письмово на комп'ютері, в формі тестування тощо). За необхідності таким студентам надається додатковий час для підготовки відповіді при проходженні атестації.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ В СИТУАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В ситуації необхідності здійснення навчання дистанційно, дисципліни можуть викладатись дистанційно з використанням комп'ютерної техніки на платформах MOODL, ZOOM, SKYPE або тих, які обрані Університетом. Студенти, які підключаються до курсу, мають працювати з включеними камерами під час викладу лекційного матеріалу та під час проведення семінарсько-практичних занять і модульного контролю.

Особливості проведення модульного контролю. У структурі модульної контрольної роботи (далі – МКР) передбачені проєктні завдання, що зазначені нижче.

Кожний студент отримує окреме завдання, яке виконує протягом 5-6 днів календарних днів у вигляді мультимедійної презентації у PowerPoint і надсилає на електронну пошту науково-педагогічного працівника, який проводить семінарсько-практичні заняття з курсу в даній семінарській групі. Виконане завдання слід надіслати не пізніше вказаної дати.

Завдання подається у такому вигляді:

- повне пояснення відповіді на поставлену задачу у вигляді документу Word не більше 5-6 сторінок,
- мультимедійна презентація відповіді у PowerPoint на 10-12 слайдів.

Виконане завдання має відображати такі складові:

- обґрунтування актуальності завдання,
- викладення основного змісту,
- узагальнення,
- висновки,
- список літератури,
- додатки.

Презентація виконаного завдання може здійснюватися у вигляді опорних пояснень, схем, таблиць, відео-матеріалів, тощо.

Титульна сторінка МКР оформлюється за зразком, що в додатку А. Список літератури і посилання по тексту на використану літературу оформлюється за Стандартом 2015 або APA

Другий варіант: написання МКР в реальному часі.

- МКР виконується в реальному часі на останньому занятті. Робота виконується у друкованому або рукописному вигляді.
- Викладач демонструє на екрані питання, скомбінувавши їх у два варіанти, на які студент має дати письмову відповідь. Для кожної семінарської групи зміст варіантів МКР має бути різним з метою попередження випадків академічної недобросовісності.
- Відразу після завершення часу, відведеного на написання МКР, студент надсилає виконану роботу, користуючись відповідною функцією платформи Microsoft Teams (команди, завдання).

